

alguna. La campanya contra la unitat antifascista ha donat els seus fruits. La CNT, en un gest de gran dignitat, ha presentat la dimissió de seus representants en el consistori"¹⁴. No va ser fins el 15 de desembre d'aquest mateix 1937 en què la Generalitat nomenà un nou consell que, d'altra banda, suposà el retorn a l'ajuntament dels tres consellers socialistes. La seva composició fou la següent: Alcaldia i Governació: Rafel Torres (ERC i CNT); alcalde segon i Finances: Pere Artigas Galceran (PSUC); alcalde tercer i Sanitat: Ramon Ribes (CNT); Cultura: Antoni Puig (CNT); Proveïments: Martí Bruguera (PSUC); Treball i Obres Públiques: Marcel·lí Català (ERC); Agricultura: Esteve Coll (UR); Economia i Serveis: Pere Saló (PSUC); Vivenda: Francesc Deulofeu (ERC), i Serveis Municipalitzats: Salvador Arquer (CNT).

El 8 de maig del 1938, Rafel Torres va ser mobilitzat pel ram de la construcció per anar al front, motiu pel qual hagué de presentar la seva dimissió. Atès que ningú el va voler substituir i les formacions sindicals i polítiques van renunciar a formar part del consistori, es creà un nou buit de poder institucional que no va ser resolt fins el 14 de juny del 1938 en què la Generalitat va nomenar un comissari municipal, el bisbalenc Enric Condom Simon, el qual va prendre possessió del càrrec el dia 21. Durant aquest interval d'un mes i mig, assumí les funcions d'alcalde accidental Pere Artigas, del PSUC, que ho va fer d'una manera més simbòlica que efectiva. Aquest va ser l'últim govern municipal abans de l'entrada i ocupació de l'Escala per part de les tropes franquistes, tot i que el 7 de

gener de 1939 hi hagué una última temptativa de crear un nou consell, però els representants de les forces polítiques i sindicals escalenques ho rebutjaren.

Van ser diverses les iniciatives que s'emprengueren des de l'Ajuntament durant aquells anys. Una fou l'emissió de paper moneda per un valor total de 75.000 pessetes, repartides en bitllets d'1 pesseta i 50 cèntims, l'any 1938 sota el mandat de Rafel Torres.

Dues iniciatives més foren la creació d'una biblioteca, el mèrit de la qual s'atribuïren els anarquistes atès que el conseller de Cultura, *Tonet*

Rafel Torres el dia que marxava al front.
Col. Carme Costa.

Puig, era de la CNT: "*Este magno hogar cultural, que será una de las instituciones de esta índole más importantes de la Comarca, es una prueba fehaciente de las actividades múltiples de los hombres de la C.N.T*"¹⁵. Una part estava formada per fons bibliogràfics requisats a particulars, especialment provinents de Barcelona. L'altra iniciativa va ser la creació d'un museu. Ambdós equipaments, aquest i la biblioteca, es van ubicar a l'edifici requisat a les germanes Alech, situat a la cantonada del carrer d'Enric Serra amb la plaça de l'Església.

També va sorgir la proposta, juntament amb altres pobles veïns com Albons, Bellcaire, Viladamat i la Tallada, de construir un regadiu al Baix Ter. Aquest projecte va comptar amb el suport de Martí Rouret Callol, escalenc que va arribar a ser diputat al Parlament de Catalunya per ERC i conseller de Sanitat del govern català entre juliol i

Avers i revers del bitllet d'una pesseta posat en circulació el 1938.

¹⁵ *Gerona-CNT*, notícia firmada per *Mareador*, 7 de setembre del 1937.

¹⁶ Per a més informació sobre Martí Rouret, vegeu MARQUÈS, SALOMÓ. *Martí Rouret. Mestre, republicà i català*. L'Escala: Ajuntament de l'Escala, 2001.